

Preddiplomski studij arheologije

Naziv kolegija: Opća srednjovjekovna arheologija

Nositelj: dr. sc. Krešimir Filipec, izv. prof.

Izvođač: mag. arheol. Jana Škrgulja

Izvođač: ECTS-bodovi: 3

Jezik: hrvatski

Trajanje: jedan semestar; 3 godina studija, 5. semestar

Status: izborni

Oblici provođenja nastave: 0+30+0

Uvjeti: nema

Ciljevi predmeta: Pregled povijesti srednjeg vijeka kao u uvod u proučavanje arheologije srednjega vijeka. U seminarima će se obrađivati Rimsko Carstvo, Slobodna Germanija, Skitija i unutrašnja Azija u vrijeme početka velike seobe naroda oko 400. godine. Posebna pozornost posvetit će se zbivanjima u srednjoj Europi, kasnoantičkim starosjediocima, novopridošlim Germanima te procesima koji su doveli do razvoja i oblikovanja njihove kulture. U žarištu interesa našeg proučavanja bit će kasnoantička visinska naselja i utvrde te pojedina antička naselja s neprekinutim kontinuitetom koja nam pružaju ponajviše podataka o novom dobu. Isto tako velika pozornost posvetit će se studiranju preostataka materijalne kulture i kulture pokapanja Germana na rijetkim istraženim grobljima u provincijama Panoniji, Dalmaciji, Noriku te Italiji.

Ishodi učenja na razini programa kojima predmet pridonosi: Moći objasniti i usporediti obilježja arheoloških kultura i civilizacija na području Hrvatske i Europe te objasniti glavne povijesne procese bitne za razumijevanje arheoloških kultura posebno vremena velike seobe naroda između 400. i 600.

Očekivani ishodi učenja na razini predmeta: Moći prepoznati kronološki i kulturološki indikativan arheološki materijal te moći nabrojati i savladati glavne povijesne procese. Koristiti se stručnom literaturom u samostalnom radu.

Način rada: seminari i radionice

Raspored rada:

1. Kasnoantički starosjedioci u salonitanskoj regiji prema arheološkoj ostavštini predslavenskog supstrata
2. Sisak (Siscija) u kasnoj antici
3. Kasnoantičke visinske utvrde – izvori, metodologija, stanje istraživanja, smjernice
4. Salona i Narona i njihovi ageri u kasnoj antici

5. Visinska utvrda Kučar i druge utvrde na granici između Italije i Dalmacije
6. Visinska utvrda Vranje kod Sevnice i druge utvrde u Panoniji Saviji
7. Visinska utvrde u noriku (Rifnik, Hemmaberg)
8. Problemi seobe naroda u Srijemu
9. Kranj, groblje iz vremena seobe naroda
10. O rovašenim fibulama Ostrogota i Tirinžana
11. O značaju nalaza seobe naroda iz Karavukova u Bačkoj
12. Razmatranje o iskopavanjima u Kninu na nalazištu Greblje
13. Gotski nalazi iz Dalmacije
14. Langobardski nalazi iz Panonije i Norika
15. Između 580. i 600. kraj antike u zaleđu

Obavezna literatura:

Bóna, I., Der Anbruch des Mittelalters, Budapest 1976.

Germanen, Hunnen und Awaren. Schätze der Völkerwanderungszeit. Die Archäologie des 5. und 6. Jahrhunderts an der mittleren Donau und der östlich-merowingische Reihengräberkreis. Ausstellungskataloge des Germanischen Nationalmuseums, Nürnberg 1987.

I Goti, (katalog izložbe), Milano 1994.

I Langobardi, (katalog izložbe), 1990

Dopunska literatura:

Bierbrauer, V., Die germanische Aufsiedlung des östlichen und mittleren Alpengebietes im 6. und 7. Jahrhundert aus archäologischer Sicht. In: H. Beumann/W. Schröder (Hrsg.), Frühmittelalterliche Ethnogenese im Alpenraum. Nationes Bd. 5 (Sigmaringen 1985) 9–48.

Ciglencečki S., Höhenbefestigungen aus der Zeit vom 3. bis 6. Jh im Ostalpenraum, Dela **SAZU 31**, Inštitut za arheologiju 15. Ljubljana 1987.

Dimitrijević, D., Kovačević, J., Vinski, Z., Seoba naroda - arheološki nalazi jugoslavenskog Podunavlja, Zemun 1962.

Slabe M., Dravlje, Grobišče iz časov preseljavanja Ljudstvev, Situla 16, Ljubljana 1975.

Stare V., Kranj, nekropola iz časa preseljavanja ljudstvev, Katalogi in monografije 18, Ljubljana 1980.

Vinski Z., Kasnoantički starosjedioci u salonitanskoj regiji prema arheološkoj ostavštini predslavenskog supstrata. VAHD III. S. 19. Split 1974.

Vinski Z., Krstoliki nakit epohe seobe naroda u Jugoslaviji, VAMZ 3 ser. III, Zagreb 1968.

Vinski Z., O kasnim bizantskim kopčama i o pitanju njihova odnosa s avarskim ukrasnim tvorevinama, VAMZ, III s, Zagreb 1974, 57-81.

Vinski Z., O rovašenim fibulama Ostrogota i Tirižana povodom rijetkog tirinškog nalaza u **Saloni**, VAMZ III. S. 6-7, Zagreb 1972-1973.

Vinski Z., O značaju nalaza seobe naroda iz Karavukova u Bačkoj, Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske XI, 3, Zagreb 1962.

Vinski Z., Rani srednji vijek u Jugoslaviji od 400. do 800. Godine, VAMZ II s. 5,47-67, Zagreb 1971.

Vinski Z., Razmatranje o iskopavanjima u Kninu na nalazištu Greblje, SHP III s. 19, Split 1991.

Vinski Z., Spomenici velike seobe naroda u Srijemu, Situla 2, Ljubljana 1957.

Vinski Z., Zikadenschmuck aus Jugoslawien, Jahrbuch des Römisch-Germanischen zentralmuseum 4, Mainz 1957.

I druga literatura prema dogovoru.

Način polaganja ispita i provjere znanja: referat i seminarski rad

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta: Uspjeh na ispitu se javno oglašava, a na kraju ispitnog roka provodi se evaluacija od strane studenata.